

Petícia za vegánske menu v nemocniciach a na univerzitách

Vážený pán minister zdravotníctva,

nachádzame sa v roku 2017, kedy je mnoho Slovákov naklonených zdravšiemu a ekologickejšiemu životnému štýlu, zvanému vegánstvo. Svedčí o tom aj štúdia, ktorú vypracovala agentúra Nielsen Admosphere a ktorá potvrdzuje, že na Slovensku žije 1 % vegánov, 2 % vegetariánov a takmer 11 % ľudí znižuje svoju spotrebu mäsa. K rozhodnutiu zrieknuť sa živočíšnych produktov motivuje Slovákov nielen vlastné zdravie a kritický stav životného prostredia, ale aj etické dôvody - výhrady k zaobchádzaniu so zvieratami v živočíšnom priemysle. Predpokladá sa, že počet Slovákov, ktorí sa stravujú vegánsky, bude naďalej stúpať, rovnako ako v ostatných rozvinutých európskych krajinách, k čomu dopomáhajú aj sociálne siete. Rastúcu tendenciu obyvateľstva uprednostniť rastlinnú stravu možno vidieť aj na neustále sa rozširujúcom sortimente čisto rastlinných produktov na slovenskom trhu.

Vegánsky životný štýl vylučuje z jedálneho stola všetky živočíšne produkty (mäso, mlieko a mliečne výrobky, ryby, vajcia, med) a výrobky z nich. Rýchly rast populácie a ekonomický pokrok spôsobili, že chov zvierat sa neúnosne rozrástol a väčšina z nich žije v nevhodných podmienkach.

Navyše, živočíšne potraviny sa stále viac ukazujú ako pôvodcovia civilizačných ochorení. Dnes už aj najväčšie svetové zdravotnícke inštitúcie schvaľujú pestrý jedálny lístok, zložený z čisto rastlinných surovín. Je vedecky dokázané, že vyvážená rastlinná strava poskytuje všetky vitamíny, minerály a živiny potrebné pre naše zdravie. Mnohé svetové odborné inštitúcie (napr. The American Dietetic Association, The British National Health Service, The British Nutrition Foundation a ďalšie) uznávajú, že dobre zostavená rastlinná strava je bezpečná a vhodná pre každé obdobie života. ACADEMY OF NUTRITION AND DIETETICS, najväčšia svetová asociácia dietológov a výživových expertov, tvrdí: „Dobre plánovaná vegánska strava je zdravá, fyzicky uspokojivá, ponúka zdravotné výhody v prevencii a liečení mnohých chorôb a je vhodná pre ľudí v každej etape života (tehotné a dojčiacie ženy, bábätká, deti, dospelí, starí ľudia, športovci).“

Ľudia, ktorí uprednostňujú rastlinnú stravu, zriedkavejšie trpia na obezitu, cukrovku 2. typu a srdcovo-cievne ochorenia. Jednoducho povedané, čím vyšší je podiel rastlinnej stravy v potrave, tým je riziko vzniku chronických ochorení nižšie. Navyše, obezitou u nás podľa štatistik Eurostatu trpí 15,7 % žien a 14,5 % mužov. Telesná hmotnosť a BMI ľudí stravujúcich sa vegánsky sú značne nižšie ako u zvyšku populácie. Ľudia, ktorí prejdú na vegánsku stravu, dosahujú v chudnutí najlepšie výsledky.

Pre životné prostredie predstavuje živočíšna výroba neúmernú záťaž. Jedným z prvých aspektov je extrémne neefektívne využívanie pôdy. Celosvetovo sa až 53 % bielkovín a 36 % kalórií vypestovaných z pôdy použije ako krmivo pre hospodárske zvieratá. Navyše, zo všetkých kalórií, ktoré skonzumujú hospodárske zvieratá, sa k človeku vo forme mäsa alebo ostatných živočíšnych produktov dostane iba 10 až 12 %. Pre živočíšnu výrobu je príznačné aj plytvanie vodou - na 1 kg hovädzieho mäsa sa spotrebuje až 15 400 litrov vody, to znamená, že priemerne sa na získanie 1 g bielkoviny z hovädzieho mäsa spotrebuje až 6-násobne viac vody, ako na získanie 1 g bielkoviny zo strukovín. Živočíšna výroba tiež nemalou mierou znečisťuje pôdu, vodu a ovzdušie. Intenzívne chovy produkujú obrovské množstvo výkalov a moču, čo predstavuje okrem zaťaženia životného prostredia aj zníženie kvality života ľudí žijúcich v týchto oblastiach. Pre predstavu, jedna prasnička vyprodukuje (v období dvoch týždňov pred pôrodom do odstavenia ciciaka) až 4,9 kg výkalov a 9,9 kg moču za deň. Živočíšna výroba má každoročne za následok tvorbu 7 100 000 000 ton CO₂. Množstvo vyprodukovaných skleníkových plynov je väčšie ako súčet všetkých skleníkových plynov, ktoré vyprodukuje celosvetová doprava. V priemere pripadá na každý 1 kg mlieka zaťaženie životného prostredia o 2,8 kg CO₂ a na 1 kg hovädzieho mäsa je to až 46,2 kg CO₂.

Myslíme si, že osvojenie rastlinnej stravy alebo rozhodnutie pre vegánsky chod je každého slobodná voľba, ktorá by mala ísť v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a s demokratickými princípmi našej krajiny. Preto by mal mať každý občan našej republiky možnosť takejto voľby.

Napriek horeuvedeným skutočnostiam, slovenská vláda stále prehladá individuálne potreby v stravovaní obyvateľstva. Rešpektovanie zdravých stravovacích návykov by malo byť najmä v dnešnej dobe samozrejmosťou, a preto žiadame, aby bol v nemocniciach a vo všetkých univerzitných jedálňach ponúkaný vždy aspoň jeden chod jedla, ktorý obsahuje iba rastlinné suroviny. Chceme, aby sa týmto dôležitým krokom vyšlo v ústrety množstvu frustrovaných Slovákov, ktorí mnohokrát nemajú na výber. Schválenie nami navrhovanej možnosti voľby vegánskeho chodu by mohlo viesť ku zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva a kvality životného prostredia.

Petícia je podávaná podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve.

Zostavovateľ petície: Občianske združenie Slovenská Vegánska Spoločnosť, Krátka 1, 811 03 Bratislava

Osoba na zastupovanie v styku s orgánmi verejnej moci: Mgr. Kristína Muránska, Líščie Nivy 8, 82108, Bratislava

Slovenská Vegánska Spoločnosť